

ROLUL INSTITUȚIILOR EUROPENE ÎN STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Nicolina ALCAZ

Universitatea Tehnică a Moldovei,
Facultatea Inginerie Economică și Business,
Departamentul Economie și Management, grupa AA-192M
mun. Chișinău, Republica Moldova
nicolina.alcaz@gmail.com



Rezumat. Țările membre ale Organizației Națiunilor Unite, au adoptat Declarația privind Dezvoltarea Durabilă, prin care s-au angajat să pună în aplicare Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, altfel cunoscute ca Obiectivele Globale, sunt un apel universal la acțiune pentru a pune capăt sărăciei, pentru a proteja planeta și pentru a asigura faptul că toți oamenii se bucură de pace și de prosperitate. Obiectivele sunt interconectate - de multe ori cheia succesului într-un domeniu va implica abordarea unor aspecte mai frecvent asociate cu alt domeniu. Astfel, instituțiile europene au un rol decisiv de sprijin a implementării obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Cuvinte cheie: Parlamentul European, Agenda 2030, Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene.

Introducere

Uniunea Europeană își propune ca obiective numeroase aspecte, dintre care putem enumera promovarea păcii, a valorilor europene și bunăstării cetățenilor săi, oferirea libertății, securității și justiției, combaterea excluziunii sociale și discriminării, încurajarea progresului tehnic și științific, respectarea diversității culturale și lingvistice a popoarelor sale.

Însă obiectivul ce are trasabilitate asupra tuturor aspectelor este asigurarea dezvoltării durabile bazată pe o creștere economică echilibrată și pe stabilitatea prețurilor, menținerea economiei de piață deosebit de competitivă care să favorizeze ocuparea integrală a forței de muncă și progresul social și să protejeze mediul.

Aceste obiective sunt temelia pe care s-a constituit Uniunea Europeană, în 2012, UE fiind onorată cu Premiul Nobel pentru Pace, asigurând 70 de ani de pace durabilă.

„Instituțiile, organele consultative, organismele financiare, serviciile interinstituționale, agențiile etc. formează structura care îi permite Uniunii să funcționeze. Statele membre au delegat UE o parte dintre puterile lor, astfel încât, în domenii specifice, de interes comun, deciziile sunt luate la nivel european, de către instituțiile europene comune” [1].

„UE beneficiază de un cadru instituțional unic în lume, în care:

- ✓ prioritățile generale sunt stabilite de Consiliul European, care reunește liderii naționali și europeni
- ✓ deputații europeni, aleși prin vot direct, reprezintă interesele cetățenilor în cadrul Parlamentului European
- ✓ interesele Uniunii în ansamblu sunt promovate de Comisia Europeană, ai cărei membri sunt desemnați de guvernele naționale
- ✓ guvernele promovează interesele statelor membre, în cadrul Consiliului Uniunii Europene.

Consiliul European stabilește direcția politică generală a UE, însă nu are putere de legiferare. Este condus de un președinte (în prezent, de Charles Michel) și este format din șefii de stat sau de guvern și președintele Comisiei. Se reunește pe parcursul câtorva zile de cel puțin 2 ori, într-un interval de 6 luni.

Elaborarea și adoptarea legislației europene implică 3 instituții:

- Parlamentul European, care reprezintă cetățenii UE și este ales direct de către aceștia.
- Consiliul Uniunii Europene, care reprezintă statele membre. Președinția Consiliului este deținută, prin rotație, de statele membre.
- Comisia Europeană, care reprezintă interesele Uniunii în ansamblu.

Împreună, aceste trei instituții elaborează politicile și legislația care se aplică în toată Uniunea, prin intermediul „procedurii legislative ordinare”. În principiu, Comisia propune actele legislative, iar Parlamentul și Consiliul le adoptă. Ulterior, Comisia și statele membre le implementează, iar Comisia trebuie să se asigure că legislația europeană este corect aplicată” [2].

Cu siguranță fiecare instituție creată în cadrul Uniunii Europene are un aport considerabil în asigurarea procesului de dezvoltare durabilă, însă mă voi opri la prezentarea celor mai importante instituții europene la nivel decizional.

Parlamentul European

Parlamentul European este organismul legislativ al Uniunii Europene, ales în mod direct, cu responsabilități bugetare și de control. Este constituit de 751 de deputați. Parlamentul European este ales direct de cetățenii UE, o dată la 5 ani. Cele mai recente alegeri au avut loc în mai 2019. Președinte este acum David-Maria Sassoli, Parlamentul având sedii în Strasbourg (Franța), Bruxelles (Belgia) și Luxemburg. Parlamentul European are trei roluri principale: legislativ, de control și bugetar.

Mirja Vehkaperä, membră a grupului politic ALDE din cadrul Parlamentului European a menționat în cadrul unor dezbateri că „UE trebuie să înțeleagă universalitatea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Realizarea lor necesită coerență în toate domeniile politice. De exemplu, trecerea la neutralitatea climatică, eficiența resurselor și economia circulară sunt esențiale pentru consolidarea creșterii și competitivității UE.”[3]

Prin ambiție și leadership va fi posibilă dezvoltarea strategiei, prin urmare va apărea oportunitatea de a ancora obiectivele de dezvoltare durabilă în centrul politicii Uniunii Europene, iar dezvoltarea durabilă însăși ca proces să fie o parte puternică a dezbaterii despre viitorul Europei.

Consiliul Uniunii Europene

Consiliul Uniunii Europene reprezintă guvernele statelor membre ale Uniunii Europene, adoptă legislația europeană și coordonează politicile UE. Acesta este format din miniștrii din fiecare țară a UE care răspund de domeniul de politică supus discuțiilor, fiecare stat membru al UE deține președinția prin rotație, pe o perioadă de 6 luni. Sediul este la Bruxelles (Belgia).

„Consiliul Uniunii Europene:

- negociază și adoptă legislația UE, împreună cu Parlamentul European, pe baza propunerilor înaintate de Comisia Europeană; coordonează politicile țărilor UE;
- elaborează politica externă și de securitate a UE, plecând de la orientările Consiliului European;
- încheie acorduri între UE și alte țări sau organizații internaționale;
- adoptă bugetul anual al UE, în colaborare cu Parlamentul European.”[4]

La 8 iulie 2019 Consiliul UE a adoptat concluzii privind Sprijinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă la nivel mondial. Acesta salută contribuția colectivă a tuturor instituțiilor UE și a statelor membre la punerea în aplicare a tuturor obiectivelor de dezvoltare durabilă la nivel mondial, punând în aplicare toate mijloacele posibile, în sprijinul Agendei 2030.

Comisia Europeană

Comisia Europeană apără interesul general al Uniunii Europene, propunând acte legislative, asigurând respectarea acestora și implementând politicile și bugetul UE. Acesta este format dintr-o echipă de comisari, câte unul din fiecare stat membru al UE. Actualmente, președintele Comisiei Europene este Ursula von der Leyen. Sediul este la Bruxelles (Belgia).

Uniunea Europeană s-a dezvoltat constant, ceea ce a determinat poziția sa de actor geopolitic și economic de importanță majoră.

„UE are ca obiectiv formarea a unui „cerc de prieteni” cu care să mențină relații durabile în diferite domenii. Acest interes al Uniunii Europene, cu siguranță, nu este în contradicție cu interesele statelor vecine, inclusiv Republica Moldova.”[5]

Aceasta implică acordarea asistentelor tehnice din partea instituțiilor europene, asigurarea finanțării, urmărirea îndeplinirii de către statul nostru a planurilor de acțiuni. De asemenea Republica Moldova trebuie să realizeze reformele necesare, stabilite prin obiective în Planul de Acțiuni a Republicii Moldova pentru dezvoltarea și ajungerea la standardele Uniunii Europene. Un element important fiind comunicarea și dezvoltarea relațiilor cu cadrul instituțional al Uniunii Europene și nu în ultimul rând cu țările membre.

Uniunea Europeană manifestă intenția de a ne susține în dezvoltarea cadrului instituțional, a sistemului legislativ, economic, ce se observă prin numeroasele proiecte inițiate și finanțate de către ei. Dar și, Republica Moldova trebuie să acționeze în acest sens, prin punerea pe roate a reformelor pe toate domeniile vizate. Având instituții „sănătoase” se va crea un mediu favorabil pentru dezvoltarea durabilă a întreprinderilor din Republica Moldova, fiind atractive pentru investitorii străini și devenind competitive în spațiul european, de ce nu și internațional. Or, anume durabilitatea este elementul central al dezvoltării, ce asigură prosperitate pe termen lung.

„Traseul spre succes nu este unul pavat și de departe nu e cel mai scurt.”[6]

Concluzii

Dezvoltarea durabilă este ferm ancorată în tratatele europene și este un element central al politicilor Uniunii Europene.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și cele 17 obiective pentru dezvoltare durabilă (ODD) au fost adoptate la Adunarea Generală ONU în septembrie 2015. Aceste obiective au dat un nou impuls eforturilor globale pentru realizarea dezvoltării durabile. Alături de statele membre și respectând principiul subsidiarității UE s-a angajat să devină lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și, implicit, a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă.

Astfel, anume cele 3 cele mai definitorii instituții europene (Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană) prin declarații comune în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene au legiferat cadrul dezvoltării durabile.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, adoptată de comunitatea internațională în septembrie 2015, reprezintă un nou proiect ambițios care răspunde tendințelor și provocărilor globale. În centrul Agendei 2030 se află cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) și țintele aferente, care se desfășoară până în 2030. Pe lângă celelalte summituri și conferințe internaționale desfășurate în 2015 la Addis Abeba și Paris, comunitatea internațională pune la dispoziția tuturor țărilor un cadru nou și ambițios în care să fie abordate în colaborare provocările comune. Pentru prima dată, obiectivele de dezvoltare durabilă sunt universal aplicabile tuturor țărilor, iar UE se angajează să fie lider în punerea în aplicare a acestora.

Preocupările tot mai accentuate privind dezvoltarea economică durabilă sau viabilă, la nivelul fiecărei țări și la scară mondială, sunt legate de un complex de probleme cu care se confruntă, în prezent omenirea.

Conceptul de dezvoltare durabilă exprimă procesul de lărgire a posibilităților prin care generațiile prezente și viitoare își pot manifesta pe deplin opțiunile în orice domeniu – economic, social, cultural sau politic, omul fiind așezat în centrul acțiunii destinate dezvoltării.

Rolul instituțiilor europene este esențial în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Este imposibilă implementarea tuturor aspectelor pe fiecare țintă fără reglementarea, monitorizarea și susținerea acestor instituții.

Conclud cu următoarea definiție a Comisiei Brundtland: „Dezvoltarea durabilă este acel tip de dezvoltare care satisface nevoile prezentului, fără a compromite acest lucru generațiilor viitoare, de a-și satisface propriile nevoi.”

Referințe

1. Bârdan V., Integrare economică și economie europeană, note de curs, Universitatea Tehnică a Moldovei.
2. https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_ro, (accesat la 11.30, 25.01.2020)
3. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/CRE-8-2019-03-14-INT-4-017-0000_FI.html, (accesat la 12.02, 25.01.2020)
4. https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_ro, (accesat la 12.12, 25.01.2020)
5. „Politica europeană de vecinătate și impactul ei asupra R. Moldova”, dr. conf. R. Ciloci, Universitatea Tehnică a Moldovei, (accesat la 15.00, 12.02.2020) https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/14.%20politica%20europeana%20de%20vecinatate%20si%20impactul%20ei%20asupra%20rm.pdf
6. „Perspectiva relațiilor dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană”, dr. conf. R. Ciloci, Universitatea Tehnică a Moldovei, (accesat la 11.30, 13.02.2020) https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/11.%20Perspectiva%20relatiilor%20dintre%20RM%20si%20UE.pdf